

DE BONGARD

TIJDSCHRIFT VAN HEEMKUNDEVERENIGING
DE BONGARD
SIMPELVELD - BOCHOLTZ

JAARGANG 8

NUMMER 3

SEPTEMBER 1996

Medewerkers:

M.L.Crombach-Jacobs
M.G.H.Vliex-Hensgens
H.Crombach
J.P.Janssen
P.H.J.Janssen
W.J.Meijers
W.A.A.F.Strolenberg

Correspondentie-adres:

Mevr.M.Vliex-Hensgens
Stationstraat 3d
6369 VG Simpelveld

tel. 045 - 544 10 74

ISSN 1383-9896

INHOUD

Inhoudsopgave.	43
In Memoriam Wiel Meijers.	44
Oude huizen in Simpelveld.	45
Een monument in Bocholtz?	49
D'r herfs van 't leëve.	52
Wen iech huij zow motte...	53
Een station in Bocholtz.	54
Culinaire hoogstandjes uit de vorige eeuw. (3)	58
Os Algemeen Beschaafd Nederlands.	63

De auteurs zijn verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikel.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotocopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de redactie.

Dit tijdschrift verschijnt vier maal per jaar en is gratis voor leden van "De Bongard". Kosten lidmaatschap fl. 25,- = per jaar.

Aanmeldingen: Secretariaat "De Bongard", Wilhelminastraat 29, 6351 GN Bocholtz. Tel. 045 - 441117.

EEN STATION IN BOCHOLTZ.

door M. Dreuw.

De spoorlijn Maastricht-Aken is in 1853 in bedrijf gekomen, doch het duurde tot 1890 voor er in Bocholtz treinen stopten. In die tijd was landbouw en in mindere mate veeteelt het voornaamste middel van bestaan voor de bevolking. Het aantal - in hoofdzaak agrarische - inwoners in Bocholtz bedroeg 1080. Een klein gedeelte pendelde als bouwvakarbeider naar Aken, via de bekende landelijke Akerweg.

Vanaf de opening van de spoorlijn in 1853 werden er door de inwoners regelmatig verzoeken gericht aan de Minister van Financiën en aan de Directie van de "Aachen Mastrichter Eisenbahn Gesellschaft" - welke in 1867 wordt overgenomen door de "Chemin de fer Grand Central Belge" - om in Bocholtz de treinen te laten stoppen maar steeds zonder resultaat.

Eindelijk werd op 30 september 1890 door de Minister aan de "Chemin de fer Grand Central" vergunning verleend om op werkdagen een uitgaande vroege trein (5.00 uur) en een binnenkomende avondtrein (19.40 uur) te laten stoppen.

Maar voor het gemeentebestuur was dit niet voldoende.

Uit de herhaaldelijke verzoeken aan de Minister om alle treinen te laten stoppen het volgende citaat:

"Dat de ingezetenen dezer gemeente, die hunne landbouw producten naar de bijna twee uur gaans afstand gelegen stad Aken ter markt brengen; daar het in de loop van 1891 van voege der Pruisische Zoll Behörde gedane verbod deze producten rechtstreeks langs het Pruisisch Neben Zollamt te Horbach of Vaalserkwartier te kunnen declareren, en zou voor beide richtingen eenen omweg van ruim een en half uur gaans maken;

Dat bovendien bij de 300 werklieden uit deze gemeente te Aken hun brood verdienen, die dagelijks, hoe ongunstig de weersgesteldheid ook moge zijn, des morgens hier vertrekken

en na verrigten arbeid des avonds weer huiswaarts keren, en zoo ieder dag bij de vier uren te lopen hebben;

Ten einde aan dezen treurigen toestand een einde te komen, hebben wij ons tot de Directie van de Grand Central Belge spoorweg gewend ter verkrijging van een spoorweghalte, waarvan markt-gangers, evenals de werklieden kunnen gebruik maken. Dat door de aanwezigheid van vier Rijksambtenaren en een Sub-kantoor voor invoerregten in deze gemeente naar ons oordeel geen groot bezwaar tegen het stilhouden bij de grens van een of andere trein bestaat."

In 1896 stopten binnenkomende en uitgaande treinen in Bocholtz. De halte was een houten keetje, veraf gelegen van het centrum, midden tussen de akkers en weilanden. De prijs voor een weekabonnement Bocholtz-Aken v.v. bedroeg f 0,55.

In 1898 is de spoorlijn inmiddels overgenomen door de Staatsspoorwegen. Deze besluiten een jaar later tot oprichting van een spoorweghalte.

Door de Minister van Financiën werd aan de gemeente wel de verplichting opgelegd een woning met kantoor voor de commies-ontvanger te bouwen tegen een redelijke - door het Rijk aan de gemeente te vergoeden - huur.

Dit gebouw moest worden opgericht aan de van Bocholtz naar Aken lopende landweg, op een terrein toebehorende aan de Gravin Charles de Spangen te Brussel. (Pand hoek Min.Ruysstraat - A gen Baan).

De kosten voor de aankoop van de grond voor de spoorweghalte en het douanekantoor bedroegen inclusief de bouwkosten f 4.500, welk bedrag de gemeente moest lenen. Begin 1900 werd de weg naar de spoorweghalte verbeterd en voorzien van een grindverharding.

benodigheden kunnen worden aangegeven."

De aanleg van de spoorweg bracht ook werkgelegenheid mee, zoals blijkt uit een raadsbesluit uit 1846:

Station Bocholtz in de dertiger jaren. Vlnr.: Wiel Timmermans, Mia Timmermans, Louise Vliex, Jo Vliex, Dumont (douane) en Joep Timmermans. Het meisje met de witte blouse is Liesje Vliex.

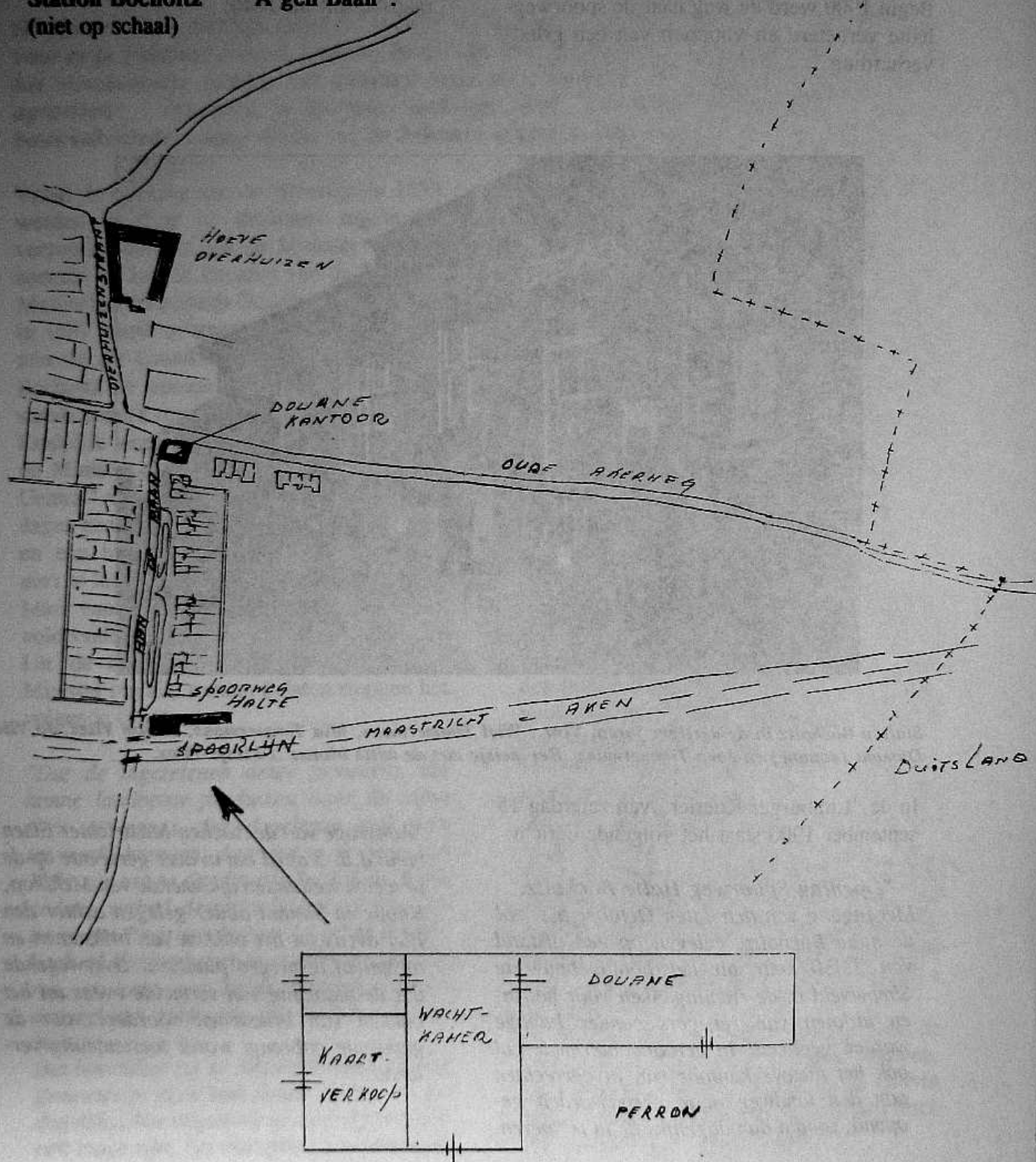
In de "Limburger Koerier" van zaterdag 15 september 1900 staat het volgende bericht:

"Opening Spoorweg Halte Bocholtz.

Met ingang van den 1sten October a.s. zal de halte Bocholtz, gelegen op een afstand van 3,350 kmtr uit het hoofdgebouw te Simpelveld in de richting Aken voor het in- en uitlaten van reizigers zonder bagage worden geopend. In verband hiermede zal ook het nieuwe kantoor van invoerrechten aan den landweg naar Aken worden geopend, zoodat dan dagelijks de in te voeren

"Aanvraag van de Aachen-Mastrichter Eisenbahn d.d. 3 april om in deze gemeente op de percelen weilanden afkomende van Mehlkop, Knops en Souren alhier gelegen achter den Plei ovens tot het bakken van brikstenen en toestellen te mogen plaatsen. Overwegende dat de plaatsing van vermelde ovens tot het bakken van brikstenen voordeel voor de gemeente opbrengt wordt toestemming verleend."

**Schets van de ligging en de indeling van
Station Bocholtz "A gen Baan".
(niet op schaal)**

De stenen waren bestemd voor de bouw van de Pleibrug, Reinard, Bongaarderbrug en St. Jozefbrug.

Van 1900 tot circa 1917 werd zeer veel gebruik gemaakt van de spoorweghalte, vooral door mensen die in Aken werkten.

Ook door vrouwen, in hoofdzaak om goederen naar de Akense markt te brengen, een kleine groep hiervan was werkzaam in de lakenindustrie.

Na 1917 kwam er een einde aan de pendel door de waardedaling van de Duitse Mark. Van de Bocholtzer bevolking werkte toen bijna niemand meer in Duitsland. Velen gingen op de mijnen "Willem Sophie" en "Op d'r Staat" (Staatsmijn Wilhelmina) werken.

Aan het eind van de dertiger jaren werd het reizigersverkeer verder een aflopende zaak.

Na de inval van de Duitsers op 10 mei 1940 werd de halte gesloten.

Maar dat duurde niet lang.

Door de "Arbeitseinsatz" werden velen uit Bocholtz verplicht in Duitsland te gaan werken. Om de kans te ontlopen ver in Duitsland te werk gesteld te worden, probeerden velen in Aken aan de slag te komen. De halte kwam weer in gebruik. Veel treinen met Duitse troepen en oorlogsmateriaal maakten in de oorlogsjaren gebruik van de spoorlijn. Direct na de bevrijding kwamen de Amerikanen in actie om de lijn weer bedrijfsklaar te maken voor de verbindingen naar het front in Duitsland.

Met het einde van de Tweede Wereldoorlog kwam er ook een einde voor de spoorweghalte in Bocholtz. In 1947 is ze tenslotte door de Nederlandse Spoorwegen gesloten. De Duitse trein die vanaf 1954 weer ging rijden tussen Maastricht en Aken denderde weer voorbij Bocholtz....

De halte en het baanwachtershuisje zijn in 1965 afgebroken. De overweg werd bij nadering van de "Schienenbus" beveiligd door lampen en belseignalen.

Met ingang van de zomerdienstregeling 1992 werd de treinverbinding Maastricht-Aken definitief opgeheven.

Misschien komt er weer een spoorwegstation voor Bocholtz.

De Zuid Limburgse Stoomtrein Maatschappij is in onderhandeling met de betreffende Ministeries. De concessie van Nederlandse zijde is zover rond. Het is wachten op de Duitse vergunning.

De Spoorwegvereniging "Dürener Kreisbahn" is ook geïnteresseerd om de toeristentrein tot Richterich te laten rijden.

Door de Z.L.S.M. wordt momenteel het baanvak weer in orde gemaakt en van alle obstakels ontdaan.

In 1997 hoopt men tot Richterich te kunnen rijden.

Voor de mensen uit Bocholtz en de Samenwerkende Ondernemers weer een uitdaging om zich sterk te maken voor "hun spoorwegstation" langs de toeristenlijn.

Bronnen: Archief Gemeente Simpelveld
Limburger Koerier
Div. personen uit Bocholtz.